

עקו דדינה. ותא חזי, לית מקטרגא אשתפח עליה דבר נש אלא בזמנא דספנה.

ותא חזי, בגין דייעקב אחר נדריה דנדר קמי קדשא בריה הוא, אתתקף דינא על ידא דמקטרגא דקטריג עליה דייעקב, ^(ד) קעה ע"א) ובעא דינא בשעתא דספנה דהות רחל בה. אמר קמיה קדשא בריה הוא, והא יעקב נדר נדריה ולא שלים, והא איהו תקיף מפלא בעותרא ובבנין בכל מה דאצטריף. ולא שלים נדריה דנדר קמך ולא נסבת עונשא מגיה.

מיד ותלד רחל ותקש בלדתה. מאי ותקש. דאתקשי דינא לעילא גבי מלאך המות. ואתענש יעקב בהאי. מאי טעמא, בגין דכתיב ^(משלי כב) ואם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיד. ועל דא מיתת רחל ואתמסר דינא על ידא דמלאך המות.

ותא חזי, בשעתא דאתא עשו, מה עבד. וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים. מאי טעמא, בגין דרחיל עלה דרחל, דלא יסתפל ההוא רשע בשפירו דילה ולא יקטרג ליה עלה.

הו מה כתיב, ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוו ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו, נשין מקמי גוברין. אבל ברחל מה כתיב ואחר נגש יוסף ורחל, ויוסף מקמי אמיה ואיהו חפא עליה, ועל דא כתיב, ^(בראשית מט) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. דאסגי גופיה וחפא על אמיה. עלי עין, עלי עינא דההוא רשע.

והבא אתענשת על ידא דיצר הרע דקטרג בשעתא דספנה, ואתענש יעקב על

דינה. ובא וראה, אין המקטרג נמצא על האדם אלא בשעת ספנה.

ובא וראה, משום שיעקב אחר נדרו שנדר לפני הקדוש ברוך הוא, התחזק הדין על ידי המקטרג שקטרג על יעקב, ורצה דין בשעת הספנה שהיתה בה ברחל. אמר לפני הקדוש ברוך הוא, והרי יעקב נדר נדרו ולא שלם, והריהו חזק מהכל בעשר ובבנים ובכל מה שצריך, ולא שלם נדרו שנדר לפניך, ולא לקחת ממנו ענש?

מיד - ותלד רחל ותקש בלדתה. מה זה ותקש? שהתקשה הדין למעלה אצל מלאך המות. ונענש יעקב בזה, מה הטעם? משום שכתוב ^(משלי כב) ואם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיד, ועל זה מתה רחל ונמסר הדין על ידי מלאך המות. ובא וראה, בשעה שבא עשו, מה עשה? וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים. מה הטעם? משום שפחד על רחל שלא יסתפל אותו רשע בפניה ולא יקטרג לו עליה.

עוד מה כתוב? ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוו ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו. נשים מלפני גברים. אבל ברחל מה כתוב? ואחר נגש יוסף ורחל, יוסף מלפני אמו, והוא כסה עליה, ועל זה כתוב ^(בראשית מט) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, שהגדיל גופו וכסה על אמו. עלי עין - עלי עין של אותו רשע.

וכאן נעושה על ידי היצר הרע שקטרג בשעת הספנה, ונענש יעקב על נדר שלא שלם, וזה